

שבועת הדיינין פרק ששי שבועות

מ.

עין משפט
נר מצוה

לד א ב מיי פ"ג מהל'
טוען הלכה ה ושי'
מ"מ' סמך ששון לה טור
ש"מ' ח"מ' ס' ספ ס"ט:
לה ג מיי שם הלכה ו
ט"ש' שם ספ"ק ד:
לו ד מיי שם ופ"א שם
ה"ל'א סמך שם טור
ש"ע' ח"מ' ס' כח ספ"ק
ה' כה"ג' וס' פו ס"א:
לו ה מיי פ"ג מהל'ט
טוען ה"ל'א סמך שם
ט"ש' ח"מ' ס' ספ
ק"י"ב:

במוענו בדינר מטבעות. פ"י צקונטרס טצוע צמטצע לורה
ולא טענו משקל וזה הודה לו מטצע ואע"פ שזה כסף
זה נמושת ממין הטענה היא דכולהו מטצע ניכור וקשה לעיל
(דף ג' ט') גזי שמי כסף יש לי צידך אין לך צידך אלא פרוטה מקמי'
לשמואל דפטור משום דמה שטענו לא

הודה לו וכ"מ דהיינו צמטצע טצוע
א"כ חסרה לה טענה דאין כאן שזה
צ' מעות דחסר מה שצריך ליתן כדי
להצטיעה וזה דוחק לומר שאין שזה
פרוטה צלמו חסרון ועוד דמשמע
צטוענו מטבעות ועד השתא לא
איידי מטבעות וחסר צ' כסף
צטועים הם ועוד דקאמר הא קמ"ל
דפרוטה צלל מטצע אימא משמע
דאין חידוש אלא מפרוטה דקמני
הולא צשאר מטבעות נמי יש חידוש
גדול דחשיב ממין הטענה ועוד דלאפי'
עצד גדול ועצד קטן חשיב מה שטענו
לא הודה לו צפרק השואל (ב"מ דף
ק.) ומנורה גדולה ומנורה קטנה
אמרנין נמי לקמן (דף מג.) דמה
שטענו לא הודה לו אע"פ שצורתם
שזה ועוד דלשון צדינר מטבעות לא
משמע צדינר טצוע ועוד דצמטצע
צצרייתא דדינר וזה והוב גרסי' צכל
הספריס פטור וצקונטרס לפי פירושו
דוחק להגיה חייב על כן נראה לפרש
צטוענו צדינר מטבעות שנתן לו דינר
להחליף וליתן תחתיו מטבעות ושואל
אומן מטבעות והלה טוען החזרתי
כולס חוץ מדינר כסף או טריסית
או פונדיון או פרוטה:

שהב"ר דין מטבע אחר. פירש
צקונטרס שאף צקטנה
צצסה יש צה כדי הולאה לחייבו
צצועה ומינה הא שטעינן מרישא
דקמני ההודאה שזה פרוטה ודומק
לומר דסלקא דעתך דגזי מציעת
דינר וזה שהיא גדולה לא חשיבא
הודאה פרוטה:

אבל במענת מלוה והערתא עד
אחד פו'. וא"ת דצציליה
הכותב (מכות פו.) וטס) אמרנין דאין
נצצעין על כפירת שצוד קרקעות
אפי' צצעהלאת עד אחד אלמא משוינן
עד אחד להודאה צמקאט ויש לומר
דשמואל דהכא לנעמיה דמחייב לעיל
צצפירת פרוטה דכיון דמשצצע
אפרוטה מוקמיה קרא דלצל קס
לצצועה צפרוטה צכל צקרקעות לא
משמחת דמשצצע צצום מקום ולפי'
זה צ"ל דלית הלכתא כותיה דשמואל
צצך דהכא כיון דמליא צצהיא דלעיל לית הלכתא
כותיה מדתני ר' חייא לסייעיה לרצ ועוד דרצ פפא דה"ל צצרתא
צצירה ליה כרצ לקמן צצמעמתי' :

וב"ר מקום ששנים מחייבין אותו מבוין אחד מחייבו שבועה. לאו
דוקא דהא איכא צפירת שצוד קרקעות:

והורה לו בשעורים פטור. צצ"פ המניח (צ"ק דף לה.) וטס)
מסיק רצה צר נתן דפטור אף מדמי שעורין ומינה
דמנ"ל הא דהא לר"ג חייב צדמי שעורין דאי לאו הכי אין כאן הודאה כלל ואס כן מנ"ל דלרצנן פטור ופליגי אף צדמי שעורין דלמא
ליה לרצה צר נתן לשון פטור דפטור לגמרי א"כ אע"ג דמיפטר מדמי שעורין אף לר"ג אפי' חשיב ליה הודאה:

וה"ר מחייב צטוען צצירוי (ט) כדי יין וכדי שמן וקאמר ליה אידך שמן להד"מ קנקניס נמי חמשה אית לך חמשה לית לך משום
דיש צלשון הזה לשון קנקניס והשתא לר"ג אפי' אין צלשון הזה לשון קנקניס חייב דאפילו צטוענו חטים והודה לו צשעורים מחייב
וי"ל דלדידיה נמי נפקא מינה אס טענו עשרה כדי שמן ואמר ליה אידך אין לך אלא חמש חייב גס צצקנקניס צצודלחו ולא מני למימר
לא הודימי לך צצקנקניס דיש צלשון הזה לשון קנקניס: **להודיעך** בחו דר"ג. דכחו עדיף דמילתא דרצנן הוי כח דפטור:
הודה

תדע דשאר תמניתין שזה קמני: טריסית. מעה קטנה: דינר
כסף טריסית פונדיון ופרוטה. או או קמני: דינר מטבעות.
טצועה צמטצע לורה ולא טענו משקל וזה הודה לו מטצע ואע"פ
שזו כסף וזו נחשת ממין הטענה היא דכולהו מטצע ניכור: דיקא

נמי כו'. אלמא טעמא משום דכל
מטצע כד הוה דוקא קמני: ורב.
דצעי לנמימר שזה קמני הוי מפרש
סיפא דקאמר שהכל מין מטצע אחד
הוא כל מטבעות השנויות כאן דין אחד
להס שאף הקטנה צצבהן יש צה כדי
הודאה לחייבו צצועה: ניימא צשמואל
צצירא ליה. דכולה ומנני' דוקא
קמני ומשום הכי פנן צצירשא שמי כסף
יש לי צידך אין לך צידך אלא פרוטה
פטור משום דמה שטענו לא הודה לו
אכל אי שזה טעין ליה הוה מיחייב
ואע"ג דמחלת טענה שמי כסף ומו
לא: ה"ג צצוספתא (ט) דינר וזה וזה
כס לי צידך אין לך צידך אלא דינר
כס טעיב. ופי' דינר והוב היינו

טצוע טעמא משום דהכל מין מטצע
אחד והוה ליה ממין הטענה. ומינה
סייעתא לרצ הוא דמדלצטרין
לפרושי וזה והוב מכלל דמנני' דנתן
דינר וזה סתמא שזה קאמר ושהכל
דין מטצע אחד קמני ומדסיפא שזה
ירשא נמי שזה וקמני ירשא שמי כסף
יש לי צידך אין לך צידך אלא פרוטה
פטור וצ"כ משום דליכא צפירת שמי
כסף הוא: ה"ק כל האומר דינר וזה
כאומר וזה [והוב] דמי. וצצרייתא לא
שהטוען מפרש וזה והוב קאמר אלא
ה"ק הטוען דינר וזה סתם דמסתמא
וזה והוב קאמר והלה אומר אין לך
צדי אלא דינר כסף דמינו נמי דינר
מטצע וישנה הודאה ממין הטענה
חייב: **חסר מעה פטור**. אלמא
צפירת שמי כסף צצעינן: לא שנו.
דצעי טענת שמי כסף אלא צצצועה
הצלה צצענת מלוה והודאה מקאט
לוה אכל צצועה צצעדות עד אחד
שהולה כפר הכל ועד אחד מעידו
שהוא חייב ונמלא מחייבו (א) אפילו לא
טענו אלא פרוטה וכפר חייב והואיל
ואס היו שנים היו מחייבין אותו ממון
לפרוע דהא שזה פרוטה ממונא הוא
היחיד מחייבו צצועה: **ישר וכן א"ר**
יוחנן גר' ולי"ג תו י"ש: **מכלל**
דפליג עליה ר"ל צצעי' הוא דקא
צעי גמרא ליימא מדקאמר וכן אמר
ר' יוחנן מכלל דפליג עליה צר
פלוגתיה: **א"ר מישהא הוה שמי ליה**
ושתיק ליה. כך היה דרכו של ריש לקיש כשהיה ר' יוחנן אומר
דצר צצית המדרש היה שזה מלהשיב עד שיגמר רבי יוחנן כל
צרכו וכל טעם צצירוי ואח"כ היה חולק עליו וצמחן קי ילא רבי
יצחק זה מצהמ"ד ולא שמע אס נחלק עליו: איכא דאמרי
מישהי הוה שמי. ריש לקיש מיא צציי מדרשא כי אמרה ר'
יוחנן להא מילתא: **ור"ג מחייב**. דלא צעי הודאה ממין הטענה:
הודה

הנה הדין ששנים מחייבין אותו מבוין אחד מחייבו שבועה. לאו
דוקא דהא איכא צפירת שצוד קרקעות:

והורה לו בשעורים פטור. צצ"פ המניח (צ"ק דף לה.) וטס)
מסיק רצה צר נתן דפטור אף מדמי שעורין ומינה
דמנ"ל הא דהא לר"ג חייב צדמי שעורין דאי לאו הכי אין כאן הודאה כלל ואס כן מנ"ל דלרצנן פטור ופליגי אף צדמי שעורין דלמא
ליה לרצה צר נתן לשון פטור דפטור לגמרי א"כ אע"ג דמיפטר מדמי שעורין אף לר"ג אפי' חשיב ליה הודאה:

וה"ר מחייב צטוען צצירוי (ט) כדי יין וכדי שמן וקאמר ליה אידך שמן להד"מ קנקניס נמי חמשה אית לך חמשה לית לך משום
דיש צלשון הזה לשון קנקניס והשתא לר"ג אפי' אין צלשון הזה לשון קנקניס חייב דאפילו צטוענו חטים והודה לו צשעורים מחייב
וי"ל דלדידיה נמי נפקא מינה אס טענו עשרה כדי שמן ואמר ליה אידך אין לך אלא חמש חייב גס צצקנקניס צצודלחו ולא מני למימר
לא הודימי לך צצקנקניס דיש צלשון הזה לשון קנקניס: **להודיעך** בחו דר"ג. דכחו עדיף דמילתא דרצנן הוי כח דפטור:
הודה

וה"ר מחייב צטוען צצירוי (ט) כדי יין וכדי שמן וקאמר ליה אידך שמן להד"מ קנקניס נמי חמשה אית לך חמשה לית לך משום
דיש צלשון הזה לשון קנקניס והשתא לר"ג אפי' אין צלשון הזה לשון קנקניס חייב דאפילו צטוענו חטים והודה לו צשעורים מחייב
וי"ל דלדידיה נמי נפקא מינה אס טענו עשרה כדי שמן ואמר ליה אידך אין לך אלא חמש חייב גס צצקנקניס צצודלחו ולא מני למימר
לא הודימי לך צצקנקניס דיש צלשון הזה לשון קנקניס: **להודיעך** בחו דר"ג. דכחו עדיף דמילתא דרצנן הוי כח דפטור:
הודה

(א) [לקמן מה:] (ב) [בסנהדות
מיי הירשאל א"ר יהודה
א"ש ובמ"מ אמר שמואל,
(ג) מכות פו: ע"מ,
(ד) [לעיל ל:] מכות קה:]
(ה) לקמן מה:] [גמ' נג.
וה"מ:] (ו) [לקמן מה:] מולין
טה:] (ז) צ"ק לה: ב"מ ה'
[לעיל לה:] (ח) צ"מ ד: [לעיל
לה:] (ט) [פ"ה א"ר,
(י) וצמכותא ה"ריו ע"ש,
(יא) [שיך לעיל צמשה לה:]
(ב) [ג"י שיך שס:]

תורה אור השלם

1. לא יקום עד אחד
באיש לכל עון ולכל
חטאת אבל חטא אשר
יזקא על פי שני עדים
או על פי שלשה עדים
יקום דבר: דברים יט טו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לא שט וכו'
ומלא מחייבו שבועה
הס"ד: (ב) תוס' ד"ה ור"ג
מחייבו וכו' צטוען חזירו
עשרה כדי שמו לל"ל
ומינה כיו דין נמקן:

גליון הש"ס

נבטרא קטני חטים
ושקוניה. עיי רבנ"ס צ"ב
דף פד ע"ב ד"ה מין א':

מוסף רש"י

לכל עון ולכל חטאת
הוא דאינו קום. לית
הכרו נענש על עדותו, לא
טעם גוף ולא טעם ממון.
אבל קם הוה אשבורתי.
אמר לחזרו מן לו מנה
שהלמך, אמר לו אין לך
צדי כלום ועד אחד מעידו
ששם לו חייב לטעם לו
(דברים יט טו). כל מקום
ששבים כו' אחד
מחייבו שבועה. על
ממון שאילו היו שנים היה
משלם, עכשיו יצטע שיער
מחשם (בבבבות פו.). ישיר
וכן אמר ר' יוחנן. יפה
אמרת וכן שמעתי מפי
יוחנן (שבת טו). שמי
קאמרת (פסחים נג. תולין
נח.). מישהיה הוה שמי
ליה. מנהגו של ריש לקיש
כשאומר ר' יוחנן שטענה
שאינו מודה לו, שזה ריש
לקיש שעה או שמים קודם
שחילוק עליו, אולי יחזור
בו, ובמחן קי ילא כר אמי
ולא שמע אס נחלק עליו
(תולין עה.). מישהא הוה
שמי ליה. שזה מים היה
שכאמר ר' יוחנן ובמחן קי
ילא כר אמי (שם). טענו
חטיין והודה לו
בשעורין פטור. דלאו
ממין הטענה הוא (קמח)
(ב). דנעיק הודאה ממין
הטענה עמיה (ב"מ ק):
ופטור אף מדמי שעורין.
דהא אמר ליה תובע לאו
שעורין יידי לך ואחולי
מחל גביה (ב"ק לה.).